Tudi „Slovensko istrsko učiteljsko društvo“ naj stori svoje. Dosti naj bo za sedaj, a če potreba nanese, drugič kaj več.

K poglavju o učiteljski bedi.

V večjem kraju na Kranjskem službuje kot nadučitelj kolega, ki je vsega sočutja vreden. Ker ima odrasle, šolo obiskujoče otroke, živi njegova soproga v Ljubljani, da more ceneje izhajati. Tej mora pošiljati mesečno 120 K, sam pa prejema, ker mu zaradi obveznosti plačo odtrgujejo, po 36 K. Kako torej ta nadučitelj izhaja? Zjutraj si sam naredi čaj, opoldne si kupi samo juho in le večerjo ima redno in naročeno. Umljivo je tudi, da ne more plačevati stanovanja, zaradi česar spi v šolski pisarni na zofi. Zaradi popolnosti omenim, da ta kolega nikamor ne zahaja in dela ves ljubi božji dan, tudi ob nedeljah in praznikih, za šolo. Življenje pa mu grenijo tudi gotove vrste ljudje zato, ker je tudi v svoji bedi samostojen in značajen. g.

Razmerje.

Vsak stan, bodisi finančni, železniških čuvajev, orožniški, duhovniški itd., ki je nastavljen v zakotni vasi, ima zagotovljeno stanovanje že pred nameščenjem.

Izmed vseh stanov pa je edini učiteljski izpostavljen v zakotni vasi vsemu zlu. — Mesto je sistemizirano, nameščen si, pa hajd! — Tako pravijo učitelju ozir. učiteljici, pa bog s teboj! V vas pride z vsemi naročili, nikogar ne pozna; predstavljati se mora pri Ponciju in Pilatu, od katerih nima pričakovati posebnih pomočij in nasvetov. Končno izberači kakšen „pajzelc“, kjer si zamore iztegniti svoje trudne kosti. Dogodi se pa tudi, da mu odpovedo še ta uborni kotiček. Po celi vasi se mora truditi učiteljska para, da bi dobila nadomestilo za prejšnje stanovanje, toda ves trud je brezuspešen. Drugega mu ne preostaja, kot nujno obvestiti o tem predpostavljene. Kaj mu ti povedo, ve pač vsak, ki je doživel enako prijetne dogodljaje. Posledice so različne, ki jih bomo omenili ob gotovih prilikah.

Marsikateremu tovarišu se bo zdelo vse to pretirano in neverjetno, in vendar je resnično.

Neverjetno pač je, da se to dogaja v okraju, kjer se učiteljstvu godi tako dobro, da ima celih 13 K na dan. (Tako je namreč govoril na klerikalnem shodu neki Pirih, kalski župan na Goriškem).

Ker so pa klerikalci že tako napredni, da baje skrbe za šolstvo ter hočejo biti na vsak način gospodarji nad njim in ker skrbe za udobno ter brezplačno stanovanje duhovnika — ker drugače ga niti ne dobe — zakaj bi pač ne preskrbeli ubornega stanovanja učitelja, ozir. učiteljici in to proti najemnini? — Kčemu naj bi bil učitelj z mežnarjem še nadalje capin gospoda nunca, ki ni deležen niti tega, kar se ne odreka najnižji človeški kreaturi. Vsak naših nasprotnikov vidi le onih par šol, sezidanih v zadnjem času, toda onih veliko več kurnikov v zakotnih vaseh noče nihče videti.

Ako primorajo razna oblastva občine napraviti stanovanja že pred nameščenjem svojih organov, je neumljivo, zakaj ne bi vplivali okr. šol. sveti na občine za napravo primernih stanovanj svojim učiteljem, ki nimajo stanovanja v šoli, in to proti primerni najemnini?

Sicer je res lepo slišati besede okr. šol. svetov: „Da, saj Vam vendar plačujemo stanarino; nadalje pa sami skrbite!“ Res, stanarina je tu; a kam naj gre učitelj, ozir. učiteljica v slučaju, ko ni dobiti stanovanja v vasi?

Torej na vsak način je toplo priporočati vsem okr. šol. svetom, da bi se resno zavzeli za stvar. Moralo bi biti tako: kamor namestijo učno osebo, tam bi se morala zavezati občina, da preskrbi uč. osebi primerno stanovanje. x.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Občni zbor „Hranilnice in posojilnice „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani se je vršil dne 2. febr. 1911. v Ljubljani. Odobrile in izvršile so se vse točke, ki so bile navedene v vabilu k občnemu zboru, katero je bilo priloženo tudi našemu listu. Vodstvu se je izrekla splošna zaupnica, za zasluge, ki jih ima pri vidnem napredovanju našega denarnega zavoda.

Štajersko.

Brežiško-sevniško učiteljsko društvo je imelo svoj redni občni zbor 6. januarja na Vidmu. — Navzočih je bilo samo 18 članov, kar pa je bilo zaradi skrajno slabega vremena opravičljivo.

Glavna točka tega zborovanja je bilo poročilo društvenega predsednika tov. Knapiča o delovanju društva v preteklem letu. Navajeni smo od našega dičnega predsednika, da je vse, kar pove, zanimivo in temeljito. Tako je znal tudi to pot o tej navidez sicer suhoparni snovi tako zanimivo poročati, da smo vsi z največjo pozornostjo poslušali njegove besede.

Društvo je štelo v preteklem letu 56 rednih, 5 podpornih in 1 čast. člana. Zborovanj je bilo 5; v Rajhenburgu 2, v Brežicah 1, v Dobovi 1, na Vidmu 1. Udeležba pri zborovanjih je bila vobče povoljna. Sicer pa smo nazadovali v primeri s prejšnjim letom kar za 20%. Predsednik meni, da je bil to le izreden slučaj, ki ga pripisuje „vplivu Hallejevega kometa“. Vederemo! — Več zanimanja za društvo je želeti zlasti pri nekaterih odbornikih.

Imeli smo v preteklem letu kar 7 daljših predavanj:

1. Kmetijstvo in šola. (Tov. Jamšek.)
2. Kako je postopati pri izpraznjevanju šol. prostorov ob eventualnem požaru; splošne določbe. (Tov. Černej.)
3. O svetovnem naziranju v srednjem veku. (Tov. Rismal.)
4. Kako se dožene složno delovanje učiteljstva več-razrednih šol? (Tov. Pečnik in Vadnal.)
5. O pomenu hribolaztva. (Tov. Černej)
6. O važnosti življenskega zavarovanja in
7. O „Učit. gospodarski in kreditni zadrugi v Celju“. (A. Pesek.)

Društvo je založilo „Roditeljsko pismo“, ki ga je sprejela učit. konferenca za brežiški, kozjanski in sevniški okraj in ga je potrdil c. kr. dež. šol. svet štajerski. Razposlalo se je do konca leta že okroglo 5000 izvodov v vse kote slovenskega Štajerja.

Društvo je bilo zastopano pri občnih zborih „Štajerske zveze„ in „Zaveze jugoslov. učiteljskih društev“.

Zbiralo je tudi za obrambni sklad C. in M. družbe in ji vpošlje prvi obrok (50 K) za kamen.

Po predsednikovem poročilu smo slišali poročilo blagajničarke o društvenem prometu.

Društvo sklene, pristopiti k „Učit. gospodarski in kreditni zadrugi v Celju“ z enim deležem v znesku 10 K.

Ljutomersko učiteljsko društvo je imelo 12. januarja t. l. v Ljutomeru svoj redni občni zbor. Splošno mnenje je bilo, da tako dobro obiskanega, in v vsakem oziru sijajno uspelega občnega zbora že dolga leta nismo imeli. Temu primerne so tudi bile pozdravne besede dičnega našega predsednika tovariša Tomažiča, ko je otvarjal redni občni zbor ter v prvi vrsti pozdravljal gosta g. Tašnerja, pravnika iz Male Nedelje, dalje nanovo pristopile člane gospodični Colnerič iz Veržeja in Pušenjak iz Kapele, ter gospoda Velnarja iz Cezanjevec in okr. pom. učitelja Fürsta, bodreč jih k vztrajnemu sodelovanju na polju naše stanovske organizacije. V imenu društva je čestital tovarišicam Robičevi, Mahorčičevi in Pušenjakovi in tovarišu Cilenšku k srečno prebitemu izpitu usposobljenosti, posebe hvalno je omenil tovarišice in tovariše iz gornjeradgonskega okraja, ki se niso ustrašili ne dolgega pota ne skelečega mraza ter prišli v res častnem številu.

Nato smo prešli na dnevni red. Izmed došlih dopisov je posebno omeniti Zvezinega, v katerem naznanja, da se je Socialni odsek izpremenil v zadrugo. Na predlog tov. Mauriča smo sklenili, da pristopi tudi naše društvo z enim deležem, kakor hitro bodo potrjena pravila.

Tajnikovo in blagajnikovo poročilo se vzame z odobravanjem v znanje ter se izreče obema hvala za trud.

Za društveno knjižnico se v prih. letu naročijo knjige Šol. in Slovenske Matice. Poudarja se pa, da je častna dolžnost vsakega tovariša in tovarišice naročevati in seveda tudi plačevati naše stanovske liste. Ako imamo denarja za razne nepotrebne liste in knjige, ki našemu stanu in napredku naravnost škodujejo, moramo imeti temveč denarja za naše stanovske liste.

Glede petja se sklene prirejati vaje gosteje in jih obiskovati redneje ter ustanoviti godbeni odsek.

Razgovor „Naš položaj“ je moral zaradi kratkega časa izostati.

Potem se je vršila volitev novega odbora. Izvoljeni so bili: predsednikom Ivan Tomažič, podpredsednikom Simon Cvahte, tajnicam Mara Kocuvan, blagajnikom Ivan Kryl, knjižničarjem Ivan Baukart, perovodjem Franc Zackerl in odbornikom Avgust Lah.

Imena izvoljenih odbornikov nam jamčijo, da bo naše društvo tudi v bodočem letu, v katerem praznuje svojo štiridesetletnico, uspešno delovalo v dosego svojega zvišenega namena, to pa posebno takrat, če se bo vse učiteljstvo celega okraja tesno oprijelo naše organizacije ter zlasti pridno in polnoštevilno posečalo naša društvena zborovanja.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca januarja **K 36.221·30.**

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od ½2.—½3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Književnost in umetnost.

Primerno učilo. Na nobeni slovenski šoli bi ne smelo manjkati pokrajinskih slik naše lepe domovine, bodisi da so razobešene v razredih ali pa — kar se meni zdi primerno — po hodnikih, in to v ličnih okvirjih. Tako razpostavljene slike nehote privabljajo otroke, da si jih ogledujejo. One bude v mladini ne samo čuta za lepoto, temveč tudi ljubezen do domovine.*)

Večjih takih slik imamo malo. Omenjam Blejsko jezero, Klanška jezera, Ljubljano, Trst, Kamniško sedlo itd.

Večinoma se moramo zadovoljiti z razglednicami. Tudi te, ako so lepo izdelane, nam pridejo prav, če nimamo večjih slik.

Danes mi je namen opozoriti tovarise in tovarišice na krasno izdelano panoramo z Ojstrice.

Otroku, ki še ni bil na višji gori, je težko pri opisovanju gorskih vršacev dopovedati, kakšen obširen razgled nam ti nudijo. On si ne more tega predstavljati. Če mu pa kažemo sliko, češ, stojiš na visoki gori, okolo sebe vidiš to in še več, kar ti nudi ta-le slika, potem se bo otrok začudil in pojmil bo lažje obširen razgled. Občudoval bo panoramo in vedno in vedno jo hodil gledat.

Panorama z Ojstrice je kakor nalašč za naše razmere.

Savinjska podružnica S. P. D. je sklenila z neko večjo tvrdko, izdelovalnico umetnih razglednic, trgovsko zvezo zaradi razglednic. Tvrdka je poslala letošnjo jesen lastnega gorskega fotografa z izbornim aparatom v Savinjske planine, kjer je fotograf posnel čez 40 najlepših točk.

Večina razglednic je še v delu, pač pa je že došla panorama z Ojstrice.

Na vrhu Ojstrice je postavil fotograf svoj aparat — dan je bil najlepši, razgled čist — ter je šest velikih slik tik drugo ob drugi napravil, tako da je posnel ves krog, razen malega dela proti Rogatcu in Ljubljani, kjer je ravno takrat stalo solnce.

Teh šest slik je združil v eno samo veliko in dobil ono panoramo. Tovariš Kocbek je določil imena glavnejšim točkam, ki jih je čez petdeset.

Tako imamo sedaj pred seboj deset razglednic dolgo enotno sliko z imeni vršacev, dolin itd.

Nezložena taka dolga karta v okvirju se imenitno reprezentuje in je lahko v okras vsakemu salonu.

Ker tudi ni draga — stane 1 K — si jo pač lahko vsakdo omisli. Posebno bi jo priporočali šolam kot primerno učilo. Naročuje se pri založništvu: „Savinjska podružnica Slov. planinskega društva v Gornjem gradu“. Odpošlje se skrbno zvita, tako da se na pošti ne more poškodovati. Priporočati je, da si učiteljstvo naroča skupno več izvodov za sebe in za šolo. —ij—

*) Tako je na primer na I. deški ljudski šoli v Ljubljani. Uredn.

Navajalna vojna.

Mislili smo, da bo pravda med tov. A. Lebanom in med tržaškimi tovariši glede citatov že končana; pa smo dobili zopet dva dopisa: enega od tov. Lebana, drugega od tov. pl. Kleinmayra iz Trsta, ki je sedaj stopil z odprtim vizirjem na dan, da tako ustreže želji Lebanovi in sam z njim dožene pravdo.

Oba tovariša sta naša zvesta sotrudnika, torej jima gre prostor v listu, da se pošteno domenita med seboj. Upamo pa, da bo pravde kmalu konec in da se naposled tudi pobotamo!

Tov. A. Leban odgovarja trž. tovarišem to-le:

V „Učit. Tovarišu“ z dne 20. jan. t. l. sem omenil dopisniku, da ne odgovarjam več, ako nima on toliko moštva, da se podpiše. — In glej v odgovoru v 3. štev. „U. Tov.“ od dne 3. febr. se dopisnik ni podpisal, pač se je skril za podpisom „Trž. tovariši“. — Torej na moj preprosti odgovor se je dopisnik tako oplašil, da išče zavetja za hrbtom „Trž. tovarišev“. — No, „neka bude“, bi rekel Hrvat- in zato nekaj odgovora.

Ad I. Vsak stan ima svoje „šarže“. Vojaki „frajtarja“, „korporala“ itd. Duhovniki: kaplana, vikarja, župnika, dekana itd. — Baš tako c. kr. uradniki in učitelji. — Tako so tudi učiteljske „šarže“: Podučitelj (teh je malo več), učitelj, učitelj-voditelj, nadučitelj-voditelj. Torej naj velja vsakemu, kar mu gre. — „Naglica“ ni izgovor, ker se vidi, da se je to ostentativno zgodilo! Učitelji smo vsi. Baš tako duhovniki, uradniki itd. Kaplan pa ne bode nazival dekana: g. duhovnik ali tovariš, ampak z uradnim značajem, ki mu gre, t. j. g. dekan. To velja za vse stanove. Tako kakor je pisal dopisnik, se res pravi „prezirati“. — Res je, da smo **učitelji** vsi: tudi duhovniki in uradniki so vsi, a v nazivanju naj vsakemu velja — uradni značaj.

Ad II. Učitelj ne le „more“, ampak tudi „mora“ znati nemški, saj se je učil skoraj vse iz nemških knjig in še sedaj črpamo skoraj vso stanovsko omiko iz nemških knjig. — Ako vam — „Trž. tovarišem“ — prihaja slabo pri nemških „ocvirkih“, je to vaša občutljivost kriva, saj bi morali vedeti, da znanstveniki zmerom citirajo v originalu. — Kolikor jezikov znaš, za toliko mož veljaš. — Vedi pa Bog, če vam — „Trž. tovarišem“ — tudi pri italijanskih, latinskih in drugih „ocvirkih“ prihaja slabo?

Ad III. Res je, da dobivajo „U. Tov.“ tudi drugi ljudje v roke, a vendar je list večinoma pisan za učiteljstvo. To se je naobraževalo izvečine iz nemških knjig in potreba nemščine se nam je naglaševala že na učiteljišču iz razloga, da bi učitelji lahko in s pridom čitali nemške pedag. knjige.

Ad IV. Z besedo „Lebanizem“ je dopisnik gotovo mislil tudi na mojo rodovino, osobito na brata Janka, ki je izdal nemško knjigo o slovenskem junaku Čehovinu. Že 40 let sem sotrudnik raznih listov, a še nihče mi ni očital tega, kar vi — „Trž. tovariši“. — To je res kolegialno. — Vedite pa, da ste se oglasili prekasno.

Ad V. Da bi bil naš slovenski jezik „najkrasnejši“ in kar najbolj „blagodoneč“, je tudi bosa, zakaj splošno je znano, da gre v tem oziru prvenstvo italijanščini in srbo-hrvaščini!

Ad VI. „Klic na korajžo, naj se podpišemo, ni na mestu“ — pišete „Trž. tovariši“. — Seveda to mislite vi. — Ako je pa dopisnik možak, se je imel podpisati, da vem komu odgovarjam. Strahopetnik, ki je vrgel

---

glavo. Nekega dne mi reče: „Ti vse premalo skrbiš za družino. Dva otroka je nama Bog dal, naj jih da še kaj, kako bodo pa živeli, ker ti tako malo skrbiš za nje!“

Debelo sem gledal, da mi kaj takega očita. Jaz da premalo skrbim, jaz, saj me je od skrbi samo še kost in koža. Molčal sem in poslušal daljna izvajanja.

„Vidiš“, povzame zopet ona, vidiš, res delaš, ali vsaj tako se mi zdi, da delaš, seveda priseči ne morem na to. Jaz pa hočem vedeti, kaj delaš, kako delaš — po tem bom šele presodila, da res delaš zame in za družino. Za ves teden, ne, za mesec — ne, ne, za vse leto bi jaz rada vedela, kaj boš delal. Ko bi jaz imela to-le vse napisano, pa bi lahko rekla: „Glejte, moj mož res dela, vidite, za vsako leto, za vsak mesec, za vsak teden, dan in uro vam povem, kaj dela moj mož, in jaz vam prisežem, da moj mož res dela, saj imam tukajle zapisano, kaj dela in da res dela.“ Vidiš ljubi moj, s tem bi bilo tisto večno očitanje, da nič ne delaš, ovrženo. Ali ne trdim prav?“

Široko sem zazijal in požiral sem njeno modrost in zajeclal sem:

„Pa kako, misliš, bi se to zgodilo, kar želiš?“

„Kako bi se zgodilo?! Sedi in spiši svoj delovni red za vse leto, potem ga razdeli na mesece in tedne. To ni bogsigavedi kaj! Da bo bolj pregledno, boš pa pisal za vsak teden še posebe, in da boš pisal vsak dan sproti za vsako uro svoj delovni red. Nič ne škodi, če malo več papirja in črnila porabiš, bo pa red in natančnost v naši hiši.“

Modro je to, sem si mislil. Takoj drugi dan sem se lotil dela, ki ni bilo majhno. Delal sem in delal na svojem redu, tako delal, da nisem utegnil priti k delu, vse seveda zaradi reda in natančnosti in skrbi za svojo družino. Slednjič je bil moj poslovnik dokončan, to se pravi načrt poslovnika. Poslovnik za vsak dan in vsako uro pa pišem in sestavljam sproti vsak dan, in kaj zato, če do svojega dela ne pridem, da le dnevni red spišem. Oj, to je modrost moje ljube Ma-e! To skrbim in delam za svojo družinico! Ali mari ne, če cele dneve sam sebi red pišem?! (Dalje).

name kamen, se sedaj skriva med mnogobrojne „Trž. tovariše". — To je res „korajžno"! Vaša kritika ni bila poštena. Glede nemških „ocvirkov" bi bili napadli lahko pred menoj že na stotine dopisnikov, ne da bi vam bilo čakati šele name! No, morda pa velja pri vas: „Si duo faciunt idem, non est idem." To bi bilo pa pristransko. V 1. štev. letošnjega „Popotnika" nahajamo več nemških citatov. Sploh pa čitajte „Ljublj. Zvon", „Slovana" in druge liste in našli bodete, da se citati omenjajo v originalu. — Vaše trditve slone torej na krivi podlagi in jih ne sprejmem za pravične in resnične. — Da se je vrinil tožilnik v negativnem stavku namesto pravilnega genetiva „zakaj pa to ne uvažuje" (namesto „tega"), je malenkost, zakaj jaz ne odpisujem svojih konceptov, ampak pošiljam kar take v tisk — in glede tega se tu in tam malenkostne napake prezrejo.

Povedal bi vam še marsikaj glede nemščine, a škoda časa. — Omenim samo to, da Avstrijani potrebujemo zaradi naše geografične leže in zaradi naših mnogojezičnih narodov, ki v nas žive, znanje jezikov in med temi ima prvenstvo nemščina. — Seveda vi — „Trž. tovariši" — menda ne marate te tujke — nemščine, a vedite, da je že nemški pesnik Goethe pisal, da kdor ne zna tujih jezikov, tudi svojega ne zna. („Wer fremde Sprachen nicht kennt, weiß nichts von seiner eigenen".)

Naj to zadostuje. — Odgovoril sem pa le zaradi tega, ker je dopisnik strahopetno zbežal in se skril med „Trž. tovariše". — Ako je dopisnik kolegialen, je imel mi pisati zasebno (privatno) pismo in me opozoriti na neljube mu nemške „ocvirke" in jaz bi se bil odzval v zasebnem pismu. Napadati svoje tovariše v — političnih listih („Edinosti") **je nekolegialno in grdo!**

Vbodoče se pa res ne oglasim več, ako dopisnik ne pride z imenom na dan. — Sploh je pa že odveč lasati se za take lapalije. Kdor ni gluh in slep, ve, kje je resnica. —

„Tul'te, mijavkajte, lajajte!
mene z moj'ga pota ne spravite!"
Prešeren.

Dixi. A. Leban.

Tov. pl. Kleinmayr piše:

Kaka naj navajamo!

(Nasvet g. nadučitelju A. Lebanu.)

Sicer je povsem moja stvar, kdaj in kje se podpišem, ali Vaš vprvič navadno tiskani, pozneje pa mastno tiskani poziv me je slednjič v resnici ganil. Evo me tedaj po Vaši želji s polnim podpisom; zdaj pa me ogledujte od vseh strani, če sem Vam namreč res tako povšeč.

Prva dva članka („Ed." 1. in 27. januarja t. l.) sem namreč spisal jaz, ali le, da ugodim želji velike večine svojih tovrišev. Članka sta bila tedaj inspirirana, ne povsem moja, zato pod njiju ni spadal edinole moj podpis. Sicer pa, da bi se podpisoval pod vsako malenkost, to mi ne pade na um.

Meni je bilo za pravično stvar, Vam za ime. Bogvedi čemu? Grmeti ste pač hoteli nad „predrznim" člankarjem, ali bliski in strele bodo takrat padali le iz mojih oblakov; prepričani bodite že sedaj.

Dvakrat ste mi čisto po nepotrebnem tiščali možatost pod nos. Pri tem ste pa pozabili na svojo dvakrat objavljeno obljubo, da ne boste odgovarjali na članke brez podpisa ter ste v „Edin." 31. m. m, res „odgovarjali". Hm!

Ne bom se z Vami prerekal, je li olikan Slovenec res **mora** znati nemški jezik. Tržaški tovariši so Vam v tej sporni točki popolnoma zadostno povedali svoje mnenje. („Ed." 27. m. m.) Dostaviti nimam iz svojega niti besede k temu. Izpodbiti pa Vam hočem korenito Vaša nadaljnja izvajanja, v „Ed." 31. m. m., v kolikor namreč zanima javnost. Dlakocepstvo in obprsatrkanje z 31 letnim nadučiteljevanjem in goriško-gradiščanskim starostovanjem i. t. d. prepuščam Vam. Vse to namreč ne spada k stvari, kjer ima v prvi vrsti odločati okus in pravičnost, pa ne avtoriteta in slepo čaščenje zastarelih tradicij.

V drugo pribijem, da se v svojem zagovoru v „Ed." 31. m. m, kaj milo izrazujete, češ, „tuintam sem rabil različne nemške citate ad verbum". Bogatih stopetdeset vrst nemškega besedila v slov. pisanem članku je za vas „tuintam" Hvala!

Ne zgražajte se nad besedo „ocvirek", lepo prosim! Je li to res „citat", če kdo v časnišniški koloni enostavno prepiše vsebino nemške knjige v nemškem jeziku? Morda bo po Vašem; po mojem pa je „ocvirek", in še najmastnejših eden.

„Nemškutarstva" v političnem pomenu besede Vam nihče ni očital. Nikari! V življenju našega naroda ste, to sam dobro vem, mož na svojem mestu. Ali, roko na srce, malce preveč zaljubljeni ste v to preklicano nemščino. To ste z obilnimi „ocvirki" prečesto dokazali. To Vaše nagnenje so tržaški tovariši v šali krstili z „Lebanizem". Te novoskovanke sem se upravičeno poprijel, ko sem govoril v njihovem imenu. S tem pač ne kratim ne Vaših zaslug, ne zaslug pokojnih in živečih Lebanov.

Kdo Vam je pač to mnenje natvezil?

K stvari! Sklicujete se na druge, ki grešo v istem smislu, dasi ne v isti meri kakor Vi. Slabo sklicevanje: lončene noge ima! Če tainoni posnema Vaš način, ali Vi v dvojni meri „jegov, slabo dovolj. „Popotnikovi" sotrudniki bi tudi lahko prevajali svoje nemške ocvirke (tudi Goethejeve — ne „Götejeve"!) v slovenski jezik. Pridobili bi članki in ocvirki. Vi ste seveda drugega mnenja. Po Vašem naj bi nemškemu (izvirnemu) ocvirku sledil v oklepih in le po uredniko vi milosti ponižni slovenski prevod. Vi ste tedaj zagovornik „Achtung auf den Zug! — Pozor na vlak!" teorije. Kaj je v resnici naš lepi jezik še vedno tako barbaričen? Mati Slovenija zahteva vendar za svoje sinove slovensko vseučilišče! Kako se strinja to z Vašimi nazori, res ne vem.

Svoje stališče podpirate z običajem, ki je v navadi v „Zvonu", „Slovanu" in drugih „znanstvenih listih". Držimo se poslednjih, ker prva dva sta pač le pretežno leposlovna lista. Poglejva tedaj v pravkar minuli letnik (1910.) „Naših Zapiskov", kako li tam rokomalhajo z raznimi ocvirki iz tujih logov! Povsem drugače negoli trdite Vi!

„Naše Zapiske" sem izbral vprvič zato, ker so bili do letos edina naša strogoznanstvena revija, vdrugič ker so glasilo **mednarodne** jugoslovanske soc. dem. inteligence. Pri njih je naroden šovinizem popolnoma izključen!

Kratek, a temeljit pregled lanskega (1910.) letnika kaže to-le:

Zv. I. in II. str. 20: Abditus navaja dobesedno velikana Tolstega edinole v slovenskem jeziku. Dr. Drag. Lončar prevaja v članku „Iz politične korespondence dr. J. Bleiweisa" razna nemška pisma v slovenski jezik, ne da bi pridodal nemškega izvirnika. Vi bi ga seveda s slastjo prepisali in prepustili prevod uredniku. Ali ne?

Zv. III.: Dr. Dermota navaja dobesedno Lassalla edinole v slovenskem jeziku (str. 66.). Na str. 67. in 68. zasledujem prej slovenski prevod Lassallovih bosed, potem šele, in to v oklepih, nemški izvirnik. Na naslednji strani pa so zopet citati iz Lassallovih del povsem v slovenskem jeziku.

Zv. IV.: Vlad. Knaflič navaja besede papeža Inocenta edinole v slovenskem jeziku (str. 98) Na prihodnji strani pa Marksa zopet edinole v slovenskem jeziku. V tem zvezku navaja na str. 118. dr. Fr. Kidrič dolg citat v slovenskem jeziku, pod črto in v mikroskopičnih črkah sledi latinski izvirnik.

Zv. V.: Dr. J. Ferfolja navaja Masaryka, Havlička in Dostojevskega dobesedno edinole v slovenskem jeziku. (Str. 136. do 139.)

Zv. VI.: F. K. navaja v članku „Literarna lastnina" res več ocvirkov v nemškem jeziku. Ali to stori le, da s primerjavo tozadevnih slov. citatov nekega slov „pisatelja" slednjemu dokaže neoriginalnost. To velja! Tu ni oporekati, kakor bi n. pr. tudi Vam ne oporekal, če bi v kakšni satirični črtici porabili par tujerodnih izrazov, da s tem bičate smešnost mešanice v govoru, kakor so to storili tudi že drugi slovanski pisatelji.

Zv. IX. in X.: Dr. Slanc navaja vse polno dolgih citatov, a vsi so prevedeni edinole v slovenski jezik. Semtertja bolj poredko zasledujem v oklepih posamezen nemški izraz, kije tjakaj postavljen, da se članka izogne morebitni dvoumosti. (Članek: „Nekaj o sociologiji".)

Zv. XII.: Ivan F. navaja v članku „Problem spolne ljubezni" Tolstega, Federna in Carpenterja edinole v slovenskem jeziku (str. 358 do 362).

Zv. I. letnika 1911.: Dr. H. Tuma navaja dobesedno Marksa (str. 18.) edinle v slovenskem jeziku.

Vam je dovolj? Kaj ne, da znamo tudi mi brati? Ta šopek si povijte v ovenelo listje svojih nemških ocvirkov ter si ga vtaknite v gumbnico na velike praznike.

Dokaz sem doprinesel, kako tankovestno čuvajo nad našo slovensko govorico celo mednarodni rojaki. In zakaj bi rodoljubi ne?

Tuintam zasledujem tudi v „N. Zapiskih" par izključno eksotičnih ocvirkov, ali to jako redko. Če pa besede velikanov kakor Tolstega, Dostojevskega, Masaryka, Havlička, Lassalla, Marksa in drugih ne izgube na veljavi in razumevanju, četudi jih predstavljamo edinole v slovenski obleki, in celo brez izvirnika v oklepih ali pod črto, tedaj se tudi ne bo polomilo prav nobeno reberce temu ali onemu večalimanj obskurnemu nemškemu „pisatelju" ali „znanstveniku" (??), če ga položite lepo po kranjski navadi na slovensko klop. Rekel bi, da dotični možek pri tem še pridobi. Sicer pa — in to si zapišite v svoj zapisnik — ko hitro bodo nemški člankarji navajali slovenske in slovanske pisatelje v njihovem maternem jeziku, potem tudi prosto Vam in drugim storiti isto z nemškimi. Te čudovite prikazni pa dosedaj še nisem zasledil, četudi časih kaj nemškega berem. Tudi so slovanski izvirni citati v naših slovenskih člankih res prav bele vrane. Žalibog! Cemu tedaj ta izjema z nemškimi ocvirki? Škoda za papir, škoda!

S praktičnim izvajanjem so na mesto mene govorili drugi možje, ki naju oba često presegajo v znanju, četudi bi si šla jaz in Vi „cicebace" (trž. okoliški izraz!). Posnemati jih ne bo nečastno, dasi težavneje, negoli ostati pri teoriji lenobnega prepisovanja.

Kako naj tedaj navajamo?

Iz navedenega bo Vam in drugim menda vendarle malce jasno, da naj slovenski članekar navaja tujerodne citate edinole v slovenskem jeziku. Le če bi prevod mogoče ne podajal iste točnosti, kakor bi bilo želeti, naj sledi v oklepih, ali pod črto posamezen izraz, posamezna fraza v tujem jeziku. Capito? Edino to je pravilno, vse drugo je le pridigovanje kraškim vetrovom. Slednjič pridejo vsi na moje, ko Vas in mene ne bo več! —

Sklepčno še par besed! V enem prejšnjih člankov ste po 14dnevnem razmišljevanju res zasledili neki barbarizem. Seveda ste pri konstataciji tega ustrelili prav mastnega slovnikega kozla. Nič ne de; za to se ne greva! Med mano in Vami je pač ta razloček, da izkušam jaz v peterih živih jezikih, ki jih za silo lomim, napredovati in to tudi z Vašo pomočjo; Vi pa se držite in se boste držali — uverjen sem — krčevito svojih predpotopnih nazorov glede raznih „ocvirkov".

Toliko sem Vam imel odgovoriti na Vaše drezanje iz svojega žepa. Če bi pa imeli na to odgovoriti še kaj stvarnega, priporoča se Vam, da se držite stvarnosti, ter da Vam stopinja ne izpodrsne na brezpomembna stranska pota, Vaš

Ferdo pl. Kleinmayr.

Škedenj pri Trstu, 2. februarja 1911.

Učiteljski konvikt.

Letnino za l. 1911 so plačale te-le tovarišice in tovariši: Antonija Vižin od Sv. Trojice pri Rakeku; L. Viher iz Št. Janža pri Velenju; Zdravko Mikuž, Marica Barle in Angela Zurc iz Prečne pri Rudolfovem; Ivan Kalan iz Velesovega; Ida Papula, Matija Brezovar, Tit Grčar in Aleksandra Lunaček, vsi iz Št. Ruperta na Dolenjskem; Mavro Tramšek, Ivana Tramšek, M. Lipovec, L. Petrič, vsi iz Sromelj; Jerica Visenjak, iz Peč; Jakob Žebre, Franica Valenčič, Marija Kozamernik, Pavla Semen, vsi iz Starega trga pri Ložu; Malnarič in Čerov od Sv. Križa pri Kostanjevici; učiteljski zbor ljudske šole v Borovnici (tov. Janko Žirovnik in vseh pet tovarišic); Dragotin Blažič iz Erzelja nad Vipavo; Mihajl Vrbič iz Sodražice; Josip Zemljič od D. M. v Brezji pri Mariboru; Fran Škof iz Vrem; Josip Kotnik od Sv. Jošta pri Dobrni na Štajerskem; Kristij Engelman iz Domžal; Fran Lavtižar iz Šmartna pod Šmarno goro; Angela Čenčič iz Kamnika; Marija Babnik-Rajer in Antonija Adamič iz Horjula; Fran Šinigoj iz Sel pri Slovenjem Gradcu; Bernard Andoljšek in Minka Tramte iz Litije; Anton Petriček iz Žalca; učiteljstvo iz Šenčurja pri Kranju (tov. J. Križnar in dve tovarišici); Ivan Pezdič, Fran Ivanc, Vilibald Rus, Alojzij Novak, vsi iz Kranja; Karel Završnik iz Dupelj: Viljem Zirkelbach iz Podbrezij; Fran Ksav. Trošt, Ema Jamšek, Ivana Jamšek in Albina Rupnik, vsi iz Iga; učiteljski zbor v „Wöllingu pri Mariboru (6 K); Teodor Valenta in Ivan Okorn iz Ljubljane (à 1 K) Hvala!

Položnice za plačevanje letnine je poslal društveni blagajnik vsem šolskim vodstvom na Kranjskem in Štajerskem. P. n. šolske voditelje prosimo, da store stanovsko dolžnost in poberó letnino pri učiteljstvu dotične šole. Nasprotno prosimo pa tudi učitelje in učiteljice posameznih šol, da tudi storé stanovsko dolžnost in plačajo letnino svojemu voditelju, ne da bi bilo treba temu vsakega posebej opominjati in opozarjati na to. Stanovskozavednega se pokaže tisti učitelj in tista učiteljica, ki brez opomina prinese svojemu voditelju letnino za učiteljski konvikt. Naj se zgodi tako!

Šolskim vodstvom na Primorskem bo poslal blagajnik položnice še ta mesec.

Se ne sprejme! so zapisala šolska vodstva v Podstenjah pri Ilirski Bistrici, v Galiciji pri Žalcu in pri Sv. Benediktu v Slov. goricah na ovitke in vrnila položnice za plačevanje letnine. Stanovska zavednost, oj, kje si doma?!

Kranjske vesti.

—r— **Jaklič, častni član Slom. Zveze,** se smeje. Saj jih je vse tako imenitno potegnil. On je državni poslanec, nadučitelj, deželni poslanec, predsednik Slom. Zveze, član dež. šol. sveta, častni član Slom. Zveze. — Tako je! — In sedaj kuje Jaklič zase nov kapital na račun zvestih Slomškarjev. Odkar si je Jaklič — na ta ali oni način — pridobil toliko slepih ovčic, je pa tudi Jakličev ugled sila zrasel pred dr. Šušteršičem in — če bo delal kaj dobro naprej — se mu obeta še mnogo dobička in mnogo novih časti.

—r— **Srečko M. je tudi užaljen.** No, saj kdo pa bi ne bil! 30 — reci: trideset službenih let — pa so ga popolnoma prezrli! Dobil je pa službo Mihelič, oni Mihelič, ki ima še spravljeno na mariborskem učiteljišču kaj pikantno preteklost, ki je bil živ in mrtev naprednjak pod nadučiteljem Žirovnikom in je bil živ in mrtev klerikalec pod nadučiteljem (Slomškarjem) Bajcem in ima 5 — reci samo: pet službenih let.

—r— **Tov. Bregar je odložil predsedstvo** podr. Slomškove Zveze in Slovenske Straže. Mi se ne čudimo temu, ker Bregar — kolikor ga mi poznamo — ni le iz gole hinavščine pobožen, kakor so mnogi drugi Slomškarji, ampak iz prepričanja. To, da so ga klerikalci pustili na cedilu pri imenovanju, pa mora užaliti vsakega poštenega človeka, ki ima že toliko službenih let in je že toliko deloval v šoli kakor Bregar. Nam je bil Bregar simpatičen tedaj, ko je referiral o preosnovi deželnega šolskega zakona. Njegova načela, ki jih je tedaj razvijal, so nam bila simpatična, ker smo videli, da se je tov. Bregar v resnici potegoval za koristi šole in učiteljstva. Naravnost gnusno se nam je pa zdelo, da je poslanec in učitelj Jaklič, ki je tedaj ta načela odobraval in pod katerega predsedstvom so se ta načela soglasno sprejela, potem v dež. zbornici nastopal ravno proti istemu stališču, ki ga je zavzemal na občnem zboru Slomškove Zveze. Grdo je bilo, da je Jaklič še takrat pustil vse sklepe Slomškarjev na cedilu in tako osmešil tov. Bregarjev referat, a še grše je storil sedaj, ko je Bregarja pri kompetenci pustil na cedilu.

—r— **Umrl je** dne 1. t. m. v Cerkljah na Dolenjskem tov. Simon Lomšek, nadučitelj v pokoju, star 81 let. R. i. p.!

—r— **Umrl je** v Jaršah pri Ljubljani posestnik Janez Dimnik, oče tovariša Jakoba Dimnika, v visoki starosti 85 let. — Bil je mož stare korenine, ki je lepo vzgojil svoje otroke. — Cislani rodovini Dimnikovi naše odkritosrčno sožalje!

—r— **Cerklje pri Krškem.** V nedeljo, dne 12. t. m. se vrši na šoli tretji roditeljski sestanek. Vzpored: 1. O nalezljivih boleznih. Predava nadučitelj Bohinec. 2. Egipt. Predavanje združeno s skiopt. slikami. 3. Krt (W. Busch). Šaljiv prizor. Skiop slike. — Cenjeno sosedno učiteljstvo in prijatelje šole vabi vljudno k udeležbi šolsko vodstvo v Cerkljah.

—r— **Knjige Slovenske Šolske Matice** za l. 1910 so izšle in se pravkar razpošiljajo. Vsak poverjenik dobi vezan Letopis, odborniki tri vezane knjige, člani pa vse štiri knjige broširane.

Splošni vestnik.

Lep poklon! Klerikalna „Klevelandska Amerika" je priobčila v svoji 4. številki sledečo strelico: „V eni zadnji številki „Domoljuba" smo brali sledeče: Kdor razširja „Domoljuba", dela veselje nebeškemu detetu Jezusu Kristusu. — In poglejte, kaj smo čitali v ravno istem „Domoljubu", namreč sledeče izraze krščanske ljubezni: Lažirilček, umazano in črno liberalno človeče, liberalni cigan, liberalni osli, mukanje liberalnih dopisunov, izrodki človeškoga rodu, patentirani osli, bornirani tepci, liberalni stekli psi, človeške sirovine, rigajo kot osli itd. itd. — In urednik „Domoljuba" pravi, da je njegov list v čast božjemu detetu Jezusu Kristusu! Če to ni blasfemija, potem ne vemo, kateri list piše blasfemijo"... V svoji slepi strasti in v svojem sovraštvu do bližnjega so prišli naši klerikalci res tako daleč, da se zgražajo nad tem celo njih pristaši v daljni Ameriki, ker obsojajo takšno pisanje javno pot blasfemijo. Lep poklon, a zaslužen!

Ljubljana ima po zadnjem ljudskem štetju z vojaštvom vred 42.000 prebivalcev.

Zagreb šteje okroglo 80.000 prebivalcev, kar znači lep napredek hrvaške prestolice.

Vice ali nebesa?

To je bilo tako:

Kdor se tako na pratiko spozna kakor jaz, ta ve, da je bil pred tednom dni moj god.

Pa so dohajali z darili: žena mi je podarila dve novi srajci, ki sem jih bil že nujno potreben, hči pa umetno vezen monogram, da mi ga prišije na sukjno, da mi jo kdo ne ukrade. Pravijo, da je to siguren pripomoček proti tatvini.

Sin pa, ki je še mlad in poln idealov ter zavzet na godbo, pa ve, da je bil meni vedno najvišji užitek koncert „Glasbene Matice" — in tudi ve, da si ga že dlje časa privoščiti nisem mogel — tedaj sin pa mi prinese vstopnico za koncert dne 5. februarja.

Pa kakšno — Bog mu grehe odpusti! Vzel je — prvi sedež, sedež, ki je namenjen prvi glavi v deželi! Ta vstopnica pa ni imela številko 1, temveč 12, kar me je zavedlo, da sem vstopnico tudi sprejel.